

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY ¹⁾

z dnia 23 stycznia 2003 r.

w sprawie kwalifikacji zawodowych i składu załóg statków żeglugi śródlądowej

Na podstawie art. 37 ust. 1 i art. 72 ust. 2 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej (Dz. U. z 2001 r. Nr 5, poz. 43 i Nr 100, poz. 1085 oraz z 2002 r. Nr 199, poz. 1672) zarządza się, co następuje:

ROZDZIAŁ 1

Przepisy ogólne

- § 1. Rozporządzenie określa wykaz stanowisk na statkach żeglugi śródlądowej, minimalny skład załogi, rodzaje i wzory patentów i świadectw oraz tryb ich uzyskiwania, czas praktyki pływania i zakres wymagań egzaminacyjnych niezbędnych do uzyskania patentów i świadectw, a także liczbę, skład i regulamin działania komisji egzaminacyjnych, warunki wynagradzania członków komisji egzaminacyjnych oraz warunki i terminy wymiany dokumentów kwalifikacyjnych.
- § 2. Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają:
- 1) "statek o napędzie mechanicznym" – każdy statek wprowadzany w ruch przez mechaniczne urządzenie napędowe, z wyjątkiem statków, których mechaniczne urządzenie napędowe jest używane tylko do małych przemieszczeń w portach albo do zwiększenia sterowności statków;
  - 2) "statek bez napędu mechanicznego" – statek nieposiadający mechanicznych urządzeń napędowych, przeznaczony do przemieszczania w zestawie pchanym, holowanym lub sprzężonym;
  - 3) "statek pasażerski" – statek o napędzie mechanicznym przeznaczony i przystosowany do przewozu więcej niż 12 pasażerów;
  - 4) "holownik" – statek o napędzie mechanicznym przeznaczony albo przystosowany do holowania innych statków;
  - 5) "pchacz" – statek o napędzie mechanicznym przeznaczony albo przystosowany do pchania innych statków;
  - 6) "łodołamacz" – statek o napędzie mechanicznym przeznaczony do łamania lodów;
  - 7) "prom" – statek o napędzie mechanicznym albo bez napędu mechanicznego przeznaczony do przewozu osób lub rzeczy z jednego brzegu drogi wodnej na drugi;
  - 8) "łódź przewozowa" – statek o napędzie mechanicznym albo bez napędu mechanicznego przeznaczony do przewozu nie więcej niż 12 pasażerów z jednego brzegu drogi wodnej na drugi;
  - 9) "mały statek" – statek, którego długość kadłuba jest mniejsza niż 20 m, z wyjątkiem: promów, statków przeznaczonych do przewozu więcej niż 12 pasażerów, do holowania lub pchania, niezależnie od długości ich kadłuba;
  - 10) "poduszkowiec" – statek o napędzie mechanicznym poruszający się na poduszce powietrznej;
  - 11) "urządzenie pływające" – statek przeznaczony do wykonywania prac technicznych, utrzymywania szlaków żeglownych lub eksploatacji złóż kruszyw, posiadający specjalne urządzenia mechaniczne;
  - 12) "obiekt pływający" – konstrukcja pływająca nie-przeznaczona do uprawiania żeglugi, ale do celów mieszkalnych, biurowych, gastronomicznych, hotelowych, warsztatowych, jako przystań, dok albo zakład kąpielowy;
  - 13) "scalone materiały pływające" – konstrukcja przystosowana do pływania, niebędąca statkiem lub obiektem pływającym, a w szczególności tratwy, sprzężone łodzie flisackie lub pontony;
  - 14) "zestaw pchany" – sztywno lub elastycznie połączona formacja, składająca się ze statków, z których przynajmniej jeden znajduje się przed pchaczem;
  - 15) "zestaw holowany" – formacja składająca się z jednego lub więcej statków, obiektów pływających lub scalonych materiałów pływających holowanych przez holownik;
  - 16) "zestaw sprzężony" – formacja składająca się ze statków połączonych burtami, z których żaden nie znajduje się przed statkiem o napędzie mechanicznym napędzającym formację.
- § 3. 1. Praktykę pływania wymaganą do uzyskania świadectw i patentów stanowi, z zastrzeżeniem ust. 2, praca na statku żeglugi śródlądowej, odpowiednio w służbie pokładowej lub mechanicznej, przy czym:
- 1) za jeden rok praktyki – uznaje się 180 faktycznych dni żeglugi odbytej w trakcie następujących po sobie 365 dni;
  - 2) za jeden miesiąc praktyki – uznaje się 15 dni faktycznej żeglugi odbytej w trakcie następujących po sobie 30 dni.
2. Praktykę pływania na statku morskim zalicza się:
- 1) w służbie pokładowej do uzyskania:
    - a) świadectwa marynarza i starszego marynarza żeglugi śródlądowej – w całości,
    - b) świadectwa bosmana i sternika oraz patentu żeglarskiego przewoźnika i patentu żeglarskiego szypra żeglugi śródlądowej – w połowie,
    - c) patentu żeglarskiego sternikowca i patentu żeglarskiego kapitana żeglugi śródlądowej – w jednej trzeciej;
  - 2) w służbie maszynowej do uzyskania patentu mechanika statkowego oraz świadectwa motorzysty żeglugi śródlądowej – w całości.

ROZDZIAŁ 2

Wykaz stanowisk na statkach żeglugi śródlądowej i minimalny skład załogi

- § 4. Ustala się następujące stanowiska, niezbędne dla zapewnienia bezpieczeństwa żeglugi:
- 1) w służbie pokładowej:
    - a) młodszy marynarz,
    - b) marynarz,
    - c) starszy marynarz,

- d) bosman,
- e) sternik,
- f) kierownik statku;

2) w służbie maszynowej – mechanik.

§ 5. 1. Minimalny skład załogi uzależniony jest od systemu eksploatacji i czasu pracy statku.

2. Ustala się następujące systemy eksploatacji statku, w zależności od jego czasu pracy:

- 1) system A1 – oznaczający żeglugę statku przez okres nieprzekraczający 14 godzin w ciągu doby, przy czym statek powinien zatrzymać się na nieprzerwany, co najmniej 8-godzinny postój;
- 2) system A2 – oznaczający żeglugę statku przez okres nieprzekraczający 18 godzin w ciągu doby, przy czym statek powinien zatrzymać się na nieprzerwany, co najmniej 6-godzinny postój;
- 3) system B – oznaczający całodobową żeglugę statku.

§ 6. 1. Ustala się następujący minimalny skład załogi dla statków bez napędu mechanicznego, wchodzących w skład zestawów holowanych:

Lp.	Nośność statku	Załoga statku	System eksploatacji statku		
			A1	A2	B
1	od 15 do 200 ton	Kierownik statku	1	2	2
		Starszy marynarz	–	–	–
		Marynarz	–	–	1
		Młodszy marynarz	–	–	–
2	od 201 do 750 ton	Kierownik statku	1	2	2
		Starszy marynarz	–	–	1
		Marynarz	1	–	–
		Młodszy marynarz	–	1	–
3	powyżej 750 ton	Kierownik statku	1	2	2
		Starszy marynarz	1	1	2
		Marynarz	–	–	–
		Młodszy marynarz	1	–	–

2. Dla statków, o których mowa w ust. 1, nieposiadających:

- 1) urządzeń sterowych, które mogą być obsługiwane przez jedną osobę,
- 2) łączności radiotelefonicznej lub przewodowej pomiędzy stanowiskiem sternika a stanowiskami manewrowymi,
- 3) wciągarek o napędzie mechanicznym,
- 4) możliwości podawania podczas żeglugi, ze stanowiska sternika, sygnałów optycznych i akustycznych

zwiększa się stan załogi o 1 marynarza – jeżeli statek eksploatowany jest w systemie A1 lub A2, oraz o 2 marynarzy – w systemie B.

3. Minimalny skład załogi dla promów bez napędu mechanicznego, urządzeń pływających, innych obiektów pływających oraz scalonych materiałów pływających ustala, na wniosek armatora, dyrektor urzędu żeglugi śródlądowej, uwzględniając system ich eksploatacji.

§ 7. 1. Ustala się minimalny skład załogi dla statków o napędzie mechanicznym, zestawów pchanych i zestawów sprzężonych:

- 1) dla statków towarowych o napędzie mechanicznym:

Lp.	Długość statku (L) w m	Załoga statku	System eksploatacji statku		
			A1	A2	B
1	L ≤ 70	Kierownik statku	1	2	2

		statku			
		Sternik	–	–	–
		Bosman	1	–	1
		Starszy marynarz	–	–	1
		Marynarz	–	1	–
		Młodszy marynarz	–	–	–
2	70 < L ≤ 86	Kierownik statku	1	2	2
		Sternik	1	–	–
		Bosman	–	1	2
		Starszy marynarz	–	–	–
		Marynarz	–	–	–
		Młodszy marynarz	–	–	–
3	L > 86	Kierownik statku	1	2	2
		Sternik	1	–	–
		Bosman	–	1	2
		Starszy marynarz	–	–	–
		Marynarz	1	–	1
		Młodszy marynarz	–	1	–

2) dla holowników i łodolamaczy:

Lp.	Moc mechanicznego urządzenia napędowego w kW (KM)	Załoga statku	System eksploatacji statku		
			A1	A2	B
1	do 150 (200) włącznie	Kierownik statku	1	2	2
		Sternik	–	–	–
		Bosman	–	1	1
		Starszy marynarz	–	–	–
		Marynarz	1	–	1
		Młodszy marynarz	–	–	–
2	powyżej 150 (200) do 300 (400) włącznie	Kierownik statku	1	2	2
		Sternik	–	–	–

		Bosman	–	1	1
		Starszy marynarz	1	–	1
		Marynarz	–	–	–
		Młodszy marynarz	–	1	1
3	powyżej 300 (400) do 450 (600) włącznie	Kierownik statku	1	2	2
		Sternik	1	–	–
		Bosman	–	1	1
		Starszy marynarz	–	–	1
		Marynarz	1	1	1
		Młodszy marynarz	–	–	–
		Mechanik	1	1	1
4	powyżej 450 (600)	Kierownik statku	1	2	2
		Sternik	1	–	1
		Bosman	–	1	–
		Starszy marynarz	1	1	2
		Marynarz	–	–	–
		Młodszy marynarz	–	–	–
		Mechanik	1	1	1

3) dla statków pasażerskich bez miejsc sypialnych:

Lp.	Dopuszczalna liczba pasażerów	Załoga statku	System eksploatacji statku		
			A1	A2	B
1	do 75 pasażerów	Kierownik statku	1	2	2
		Sternik	–	–	–
		Bosman	1	–	1
		Starszy marynarz	–	1	–
		Marynarz	–	–	1
		Młodszy marynarz	–	–	–
		Mechanik	–	–	–
	od 76 do 250	Kierownik			

2	od 76 do 250 pasażerów	Kierownik statku	1	2	2
		Sternik	–	–	–
		Bosman	1	–	1
		Starszy marynarz	–	1	–
		Marynarz	1	1	1
		Młodszy marynarz	–	–	1
		Mechanik	–	–	–
3	od 251 do 600 pasażerów	Kierownik statku	1	2	2
		Sternik	1	–	1
		Bosman	–	1	1
		Starszy marynarz	–	–	–
		Marynarz	1	1	2
		Młodszy marynarz	–	–	–
		Mechanik	–	–	–
4	powyżej 601 pasażerów	Kierownik statku	1	2	2
		Sternik	1	–	1
		Bosman	–	1	–
		Starszy marynarz	1	–	1
		Marynarz	1	1	1
		Młodszy marynarz	–	–	–
		Mechanik	1	1	1

4) dla statków pasażerskich z miejscami sypialnymi:

Lp.	Ilość miejsc sypialnych	Załoga statku	System eksploatacji statku		
			A1	A2	B
1	do 50 miejsc sypialnych	Kierownik statku	1	2	2
		Sternik	–	–	1
		Bosman	1	1	–
		Starszy marynarz	–	–	1
		Marynarz			

		Młodszy marynarz	1	1	1
		Młodszy marynarz	–	–	1
		Mechanik	–	–	–
2	od 51 do 100 miejsc sypialnych	Kierownik statku	1	2	2
		Sternik	1	–	1
		Bosman	–	1	–
		Starszy marynarz	–	–	1
		Marynarz	2	1	–
		Młodszy marynarz	–	–	–
		Mechanik	–	1	1
3	powyżej 100 miejsc sypialnych	Kierownik statku	1	2	2
		Sternik	1	–	1
		Bosman	–	1	1
		Starszy marynarz	1	1	1
		Marynarz	1	1	1
		Młodszy marynarz	–	–	–
		Mechanik	1	1	1

5) dla zestawów pchanych i sprzężonych:

Lp.	Rodzaj zestawu Długość (L) w m Szerokość (B) w m	Załoga zestawu	System eksploatacji zestawu		
			A1	A2	B
1	Zestaw pchany z jedną barką L ≤ 86 m	Kierownik statku	1	2	2
		Sternik	1	–	–
		Bosman	–	1	2
		Starszy marynarz	–	–	–
		Marynarz	–	–	–
		Młodszy marynarz	–	–	–
		Mechanik	–	–	–

2	Zestaw pchany lub sprzężony o $L \leq 125$ m i $B < 12$ m	Kierownik statku	1	2	2
		Sternik	1	–	1
		Bosman	–	–	–
		Starszy marynarz	–	1	1
		Marynarz	1	1	1
		Młodszy marynarz	–	–	–
		Mechanik	–	–	–
3	Zestaw pchany lub sprzężony o $L \leq 125$ m i $B > 12$ m oraz $L > 125$ m i $B \leq 12$ m	Kierownik statku	1	2	2
		Sternik	1	–	1
		Bosman	–	1	–
		Starszy marynarz	–	–	1
		Marynarz	1	1	1
		Młodszy marynarz	1	1	1
		Mechanik	–	–	–
4	Zestaw pchany lub sprzężony o $L > 125$ m i $B > 12$ m	Kierownik statku	1	2	2
		Sternik	1	–	1
		Bosman	–	1	1
		Starszy marynarz	1	1	1
		Marynarz	1	2	1
		Młodszy marynarz	1	–	–
		Mechanik	–	–	–

2. Dla statków, o których mowa w ust. 1, niespełniających warunków określonych w § 6 ust. 2 oraz nieposiadających:

- 1) urządzeń napędowych, które można obsługiwać ze stanowiska sternika,
- 2) na stanowisku sternika przyrządów kontrolnych urządzeń napędowych, sygnalizujących nieprawidłowości w pracy tych urządzeń,

zwiększa się skład załogi o 1 marynarza – jeżeli statek jest eksploatowany w systemie A1 albo A2, oraz o 2 marynarzy – w systemie B.

3. W uzasadnionych przypadkach, uwzględniając wdrożenie osiągnięć postępu naukowo-technicznego bądź przeznaczenie statku lub szczególne warunki jego obsługi, dyrektor urzędu żeglugałki śródlądowej może zwiększyć albo zmniejszyć skład załogi określony w ust. 1 lub określić wymagania dotyczące kwalifikacji członków załogi tego statku.

- § 8.** 1. Na statkach o napędzie mechanicznym wymienionych w § 7 ust. 1 pkt 1, 2 i 5 jeden z członków załogi powinien posiadać uprawnienia do obsługi mechanicznych urządzeń napędowych statku.
2. Na statkach pasażerskich wymienionych w § 7 ust. 1 pkt 3 i 4 jeden z członków załogi, poza kierownikiem statku, powinien posiadać uprawnienia do obsługi mechanicznych urządzeń napędowych statku.

ROZDZIAŁ 3

Świadectwa i patenty w służbie pokładowej

§ 9. 1. Ustala się w służbie pokładowej następujące świadectwa i patenty żeglarskie:

- 1) świadectwo marynarza żeglugi śródlądowej;
- 2) świadectwo starszego marynarza żeglugi śródlądowej;
- 3) świadectwo bosmana żeglugi śródlądowej;
- 4) świadectwo sternika żeglugi śródlądowej;
- 5) patent żeglarski przewoźnika żeglugi śródlądowej;
- 6) patent żeglarski szypra żeglugi śródlądowej;
- 7) patent żeglarski steromotorzysty żeglugi śródlądowej;
- 8) patent żeglarski kapitana żeglugi śródlądowej:
  - a) klasy A – uprawniający do kierowania statkami żeglugi śródlądowej na śródlądowych drogach wodnych i morskich wodach wewnętrznych,
  - b) klasy B – uprawniający do kierowania statkami żeglugi śródlądowej wyłącznie na śródlądowych drogach wodnych.

2. Wzory świadectw i patentów żeglarskich określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

§ 10. Stanowisko młodszego marynarza żeglugi śródlądowej może zajmować osoba posiadająca dokument stwierdzający odbycie podstawowego przeszkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy na statkach, wydany przez armatora statku.

§ 11. Do uzyskania świadectwa marynarza żeglugi śródlądowej wymagane jest posiadanie 3-miesięcznej praktyki pływania na statkach żeglugi śródlądowej.

§ 12. Do uzyskania świadectwa starszego marynarza żeglugi śródlądowej wymagane jest posiadanie:

- 1) świadectwa marynarza żeglugi śródlądowej, dodatkowej 6-miesięcznej praktyki pływania w służbie pokładowej na statkach żeglugi śródlądowej niebędących małymi statkami oraz złożenie egzaminu z zakresu wymaganej wiedzy i umiejętności praktycznych albo
- 2) świadectwa marynarza wachtowego albo starszego marynarza w żegludze morskiej, albo
- 3) stopnia marynarza albo podoficera rezerwy Marynarki Wojennej lub Oddziału Morskiego Straży Granicznej oraz 9-miesięcznej praktyki pływania w specjalności pokładowej na okrętach Marynarki Wojennej lub jednostkach pływających Straży Granicznej.

§ 13. Do uzyskania świadectwa bosmana żeglugi śródlądowej wymagane jest posiadanie świadectwa starszego marynarza żeglugi śródlądowej oraz dodatkowej 6-miesięcznej praktyki pływania w służbie pokładowej, na statkach żeglugi śródlądowej niebędących małymi statkami.

§ 14. Do uzyskania świadectwa sternika żeglugi śródlądowej wymagane jest posiadanie:

- 1) świadectwa bosmana żeglugi śródlądowej, dodatkowej 6-miesięcznej praktyki pływania w służbie pokładowej na statkach żeglugi śródlądowej o napędzie mechanicznym niebędących małymi statkami oraz złożenie egzaminu z zakresu wymaganej wiedzy i umiejętności praktycznych albo
- 2) świadectwa starszego marynarza żeglugi śródlądowej, dodatkowej 12-miesięcznej praktyki pływania w służbie pokładowej na statkach żeglugi śródlądowej o napędzie mechanicznym niebędących małymi statkami oraz złożenie egzaminu z zakresu wymaganej wiedzy i umiejętności praktycznych, albo
- 3) wykształcenia co najmniej zasadniczego zawodowego o kierunku żegluga śródlądowa, 6-miesięcznej praktyki pływania w służbie pokładowej na statkach żeglugi śródlądowej o napędzie mechanicznym niebędących małymi statkami oraz złożenie egzaminu z umiejętności praktycznych, albo
- 4) dyplomu oficera w dziale pokładowym w żegludze morskiej albo stopnia oficera Marynarki Wojennej lub Oddziału Morskiego Straży Granicznej.

§ 15. Do uzyskania patentu żeglarskiego przewoźnika żeglugi śródlądowej wymagane jest posiadanie 12-miesięcznej praktyki pływania na statkach żeglugi śródlądowej, w tym co najmniej 6 miesięcy w charakterze pomocnika przewoźnika, albo 12-miesięcznej praktyki pływania na promie w charakterze pomocnika przewoźnika oraz złożenie egzaminu z zakresu wymaganej wiedzy i umiejętności praktycznych.

§ 16. Do uzyskania patentu żeglarskiego szypra żeglugi śródlądowej wymagane jest posiadanie:

- 1) świadectwa bosmana żeglugi śródlądowej, 12-miesięcznej praktyki pływania na statkach bez napędu mechanicznego niebędących małymi statkami oraz złożenie egzaminu z zakresu wymaganej wiedzy i umiejętności praktycznych albo
- 2) świadectwa sternika żeglugi śródlądowej, 6-miesięcznej praktyki pływania na statkach bez napędu mechanicznego niebędących małymi statkami oraz złożenie egzaminu z zakresu wymaganej wiedzy i umiejętności praktycznych.

§ 17. Do uzyskania patentu żeglarskiego steromotorzysty żeglugi śródlądowej wymagane jest posiadanie:

- 1) 12-miesięcznej praktyki pływania na statkach żeglugi śródlądowej o napędzie mechanicznym oraz złożenie egzaminu z zakresu wymaganej wiedzy i umiejętności praktycznych albo
- 2) stopnia chorążego Marynarki Wojennej lub Oddziału Morskiego Straży Granicznej oraz 3-miesięcznej praktyki pływania na statkach żeglugi śródlądowej.

§ 18. 1. Do uzyskania patentu żeglarskiego kapitana żeglugi śródlądowej klasy B wymagane jest posiadanie 48-miesięcznej praktyki pływania na statkach żeglugi śródlądowej, w tym co najmniej 24 miesięcy na statkach o napędzie mechanicznym i 24 miesięcy na stanowisku bosmana lub sternika, oraz złożenie egzaminu z zakresu wymaganej wiedzy i umiejętności praktycznych.

2. Do uzyskania patentu żeglarskiego kapitana żeglugi śródlądowej klasy A wymagane jest posiadanie:

- 1) praktyki, o której mowa w ust. 1, w tym 6 miesięcy praktyki na morskich wodach wewnętrznych, oraz złożenie egzaminu z zakresu wymaganej wiedzy i umiejętności praktycznych albo
  - 2) dyplomu oficera w dziale pokładowym w żegludze morskiej albo stopnia oficera Marynarki Wojennej lub Oddziału Morskiego Straży Granicznej oraz 6-miesięcznej praktyki pływania na statkach żeglugi śródlądowej.
3. Dla osób, które ukończyły co najmniej szkołę średnią o kierunku żegluga śródlądowa, wymiar praktyki pływania na statkach żeglugi śródlądowej, o których mowa w ust. 1, wynosi 24 miesiące, w tym co najmniej 12 miesięcy na statkach o napędzie mechanicznym oraz 12 miesięcy na stanowisku bosmana lub sternika.

§ 19. 1. Ustala się następujące uprawnienia zawodowe posiadaczy świadectw i patentów w służbie pokładowej:

- 1) świadectwo marynarza żeglugi śródlądowej – uprawnia do zajmowania stanowiska marynarza na każdym statku żeglugi śródlądowej;

1) świadectwo marynarza żeglugi śródlądowej – uprawnia do zajmowania stanowiska marynarza na każdym statku żeglugi śródlądowej,

2) świadectwo starszego marynarza żeglugi śródlądowej – uprawnia do:

- a) zajmowania stanowiska starszego marynarza na każdym statku żeglugi śródlądowej,
- b) kierowania scalonymi materiałami pływającymi oraz statkami bez napędu mechanicznego o iloczynie długości i szerokości nieprzekraczającym 20 m²;

3) świadectwo bosmana żeglugi śródlądowej – uprawnia do:

- a) zajmowania stanowiska:
  - bosmana na każdym statku żeglugi śródlądowej,
  - kierownika obiektu pływającego,
- b) kierowania scalonymi materiałami pływającymi oraz statkami bez napędu mechanicznego o iloczynie długości i szerokości nieprzekraczającym 20m²;

4) świadectwo sternika żeglugi śródlądowej – uprawnia do:

- a) zajmowania stanowiska:
  - sternika na każdym statku żeglugi śródlądowej,
  - kierownika obiektu pływającego,
- b) kierowania scalonymi materiałami pływającymi oraz statkami bez napędu mechanicznego o iloczynie długości i szerokości nieprzekraczającym 20 m²;

5) patent żeglarski przewoźnika żeglugi śródlądowej uprawnia do kierowania promem lub łodzią przewozową bez napędu mechanicznego;

6) patent żeglarski szypra żeglugi śródlądowej uprawnia do:

- a) kierowania każdym statkiem bez napędu mechanicznego,
- b) zajmowania stanowiska kierownika urządzenia pływającego;

7) patent żeglarski steromotorzysty żeglugi śródlądowej uprawnia do kierowania:

- a) małym statkiem,
- b) łodzią przewozową o napędzie mechanicznym;

8) patent żeglarski kapitana żeglugi śródlądowej uprawnia do kierowania każdym statkiem, z uwzględnieniem ograniczeń zawartych w tym patencie, z tym że:

- a) statkiem pasażerskim – po ukończeniu 24 lat i złożeniu egzaminu z zakresu dodatkowej wiedzy wymaganej do kierowania statkami pasażerskimi.
- b) statkiem pasażerskim o zdolności przewozowej powyżej 400 osób – po odbyciu dodatkowej 12-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku kierownika statku pasażerskiego o zdolności przewozowej większej niż 200 osób,
- c) statkiem I kategorii – w przypadku posiadania praktyki pływania na stanowisku sternika na statku I kategorii, w wymiarze co najmniej połowy okresu określonego odpowiednio w § 18 ust. 1 lub 6 miesięcy na stanowisku kierownika statku II kategorii.

2. Ustala się następujące kategorie statków:

- 1) II kategoria – statki towarowe i zestawy o długości do 86 m, statki pasażerskie bez miejsc sypialnych do 250 pasażerów, statki pasażerskie z miejscami sypialnymi do 50 pasażerów oraz holowniki i łodołamacze o mocy mechanicznego urządzenia napędowego do 300 kW;
- 2) I kategoria – statki towarowe i zestawy, statki pasażerskie, holowniki oraz łodołamacze o parametrach wyższych niż określone w pkt 1.

§ 20. Do kierowania statkami uprawiającymi żeglugę po wodach:

- 1) rzeki Odry – od połączenia z Kanałem Gliwickim do granicy z wodami morskimi,
- 2) rzeki Wisły – od ujścia rzeki Przemszy do granicy z wodami morskimi,
- 3) rzeki Warty – od Kanału Ślesińskiego do ujścia Noteci

wymagane jest posiadanie praktyki pływania polegającej na przepłynięciu w charakterze członka załogi statku żeglugi śródlądowej, w okresie ostatnich pięciu lat, 8 razy w dół i 8 razy w górę danej drogi wodnej lub jej odcinka, oraz złożenie egzaminu ze znajomości tej drogi wodnej lub jej odcinka.

ROZDZIAŁ 4

Świadectwa i patenty w służbie maszynowej

§ 21. 1. Ustala się w służbie maszynowej następujące świadectwa i patenty:

- 1) świadectwo motorzysty żeglugi śródlądowej;
- 2) patent mechanika statkowego żeglugi śródlądowej.

2. Wzory świadectwa i patentu, o których mowa w ust. 1, określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 22. Do uzyskania świadectwa motorzysty żeglugi śródlądowej wymagane jest posiadanie:

- 1) 12-miesięcznej praktyki pływania na statkach żeglugi śródlądowej o napędzie mechanicznym albo 18-miesięcznej praktyki w warsztatach mechanicznych przy remoncie silników spalinowych, ukończenie kursu w zakresie obsługi urządzeń maszynowych na statkach oraz złożenie egzaminu z zakresu wymaganej wiedzy i umiejętności praktycznych albo
- 2) co najmniej wykształcenia zasadniczego zawodowego o kierunku mechanicznym lub elektrycznym, 6-miesięcznej praktyki pływania na statkach żeglugi śródlądowej o napędzie mechanicznym oraz złożenie egzaminu z umiejętności praktycznych, albo
- 3) co najmniej wykształcenia zasadniczego zawodowego o kierunku żegluga śródlądowa oraz złożenie egzaminu z umiejętności praktycznych, albo
- 4) patentu motorzysty wachtowego w żegludzie morskiej, albo
- 5) stopnia marynarza albo podoficera rezerwy Marynarki Wojennej lub Oddziału Morskiego Straży Granicznej o specjalności motorzysty

okrętowego.

§ 23. 1. Do uzyskania patentu mechanika statkowego żeglugi śródlądowej wymagane jest posiadanie:

- 1) 36-miesięcznej praktyki pływania, przy czym co najmniej 20 miesięcy powinna stanowić praktyka pływania na statkach żeglugi śródlądowej przy obsłudze mechanicznych urządzeń napędowych i mechanizmów pomocniczych, natomiast 16 miesięcy może stanowić praktyka w stocznich lub warsztatach mechanicznych przy remoncie silników spalinyowych, oraz złożenie egzaminu z wymaganej wiedzy i umiejętności praktycznych, albo
  - 2) świadectwa motorzysty żeglugi śródlądowej oraz dodatkowej 20-miesięcznej praktyki pływania na statkach żeglugi śródlądowej na stanowisku motorzysty – przy obsłudze mechanicznych urządzeń napędowych i mechanizmów pomocniczych, albo
  - 3) dyplomu oficera mechanika na polskich statkach morskich albo stopnia oficera służby mechanicznej Marynarki Wojennej lub Oddziału Morskiego Straży Granicznej.
2. Dla osób, które ukończyły co najmniej szkołę średnią o kierunku żegluga śródlądowa, wymiar praktyki pływania, o której mowa w ust. 1 pkt 1, wynosi 24 miesiące, w tym co najmniej 18 miesięcy powinna stanowić praktyka pływania na statkach żeglugi śródlądowej przy obsłudze mechanicznych urządzeń napędowych i mechanizmów pomocniczych, natomiast 6 miesięcy może stanowić praktyka w stocznich lub w warsztatach mechanicznych przy remoncie silników spalinyowych.

§ 24. Ustala się następujące uprawnienia zawodowe posiadaczy świadectw i patentów w służbie maszynowej:

- 1) świadectwo motorzysty żeglugi śródlądowej – uprawnia do samodzielnej obsługi urządzeń maszynowych o mocy maszyn głównych do 300 kW;
- 2) patent mechanika statkowego żeglugi śródlądowej – uprawnia do zajmowania stanowiska mechanika na każdym statku żeglugi śródlądowej.

ROZDZIAŁ 5

Dodatkowe dokumenty kwalifikacyjne

§ 25. 1. Dokumentem uprawniającym do obsługi radaru jest świadectwo obserwatora radarowego żeglugi śródlądowej. Wzór świadectwa określa załącznik nr 3 do rozporządzenia.

2. Do uzyskania świadectwa, o którym mowa w ust. 1, wymagane jest posiadanie:

- 1) 12-miesięcznej praktyki pływania na statkach żeglugi śródlądowej o napędzie mechanicznym, świadectwa radiooperatora oraz ukończenie kursu przygotowawczego w ośrodku szkoleniowym uznanym przez ministra właściwego do spraw transportu, potwierdzone świadectwem złożenia z wynikiem pozytywnym egzaminu z wymaganej wiedzy i umiejętności;
- 2) świadectwa przeszkolenia w zakresie wykorzystania radaru i A.R.P.A. oraz 3-miesięcznej praktyki pływania na statkach żeglugi śródlądowej wyposażonych w radary.

§ 26. 1. Dokumentem uprawniającym do zajmowania stanowiska marynarza oraz samodzielnej obsługi mechanicznych urządzeń napędowych o mocy maszyn głównych do 300 kW jest świadectwo marynarza motorzysty żeglugi śródlądowej. Wzór świadectwa określa załącznik nr 4 do rozporządzenia.

2. Do uzyskania świadectwa, o którym mowa w ust. 1, wymagane jest posiadanie praktyki pływania określonej w § 11 oraz spełnienie wymagań określonych w § 22.
3. Za praktykę pływania, o której mowa w ust. 2, uznaje się praktykę pływania na statkach żeglugi śródlądowej w służbie pokładowej.

ROZDZIAŁ 6

Komisje egzaminacyjne i zakres wymagań egzaminacyjnych

§ 27. 1. Egzaminy określone w rozporządzeniu przeprowadzają:

- 1) terenowe komisje egzaminacyjne działające przy dyrektorach urzędów żeglugi śródlądowej – dla uzyskania świadectw, o których mowa w § 9 ust. 1 pkt 2 i 4 i § 21 ust. 1 pkt 1, oraz patentów żeglarskich, o których mowa w § 9 ust. 1 pkt 5 i 7;
  - 2) centralna komisja egzaminacyjną działającą przy Dyrektorze Urzędu Żeglugi Śródlądowej w Szczecinie — dla uzyskania patentów żeglarskich, o których mowa w § 9 ust. 1 pkt 6 i 8 oraz w § 21 ust. 1 pkt 2.
2. Przewodniczących komisji i zastępców przewodniczącego centralnej komisji egzaminacyjnej powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw transportu.
3. W skład komisji egzaminacyjnej wchodzi egzaminatorzy oraz sekretarz komisji, z tym że w skład centralnej komisji egzaminacyjnej wchodzi ponadto:
- 1) przedstawiciel dyrektora urzędu żeglugi śródlądowej właściwego dla miejsca przeprowadzania egzaminu;
  - 2) przedstawiciel dyrektora urzędu morskiego – przy egzaminach na patenty żeglarskie kapitanów żeglugi śródlądowej klasy A;
  - 3) osoba posiadająca uprawnienia pilotowe dla danej drogi wodnej lub jej odcinka oraz doświadczenie w zakresie pilotażu na tej drodze wodnej, której uprawnienie dotyczy – przy egzaminie na uprawnienia pilotowe.
4. Egzaminatorów i sekretarza powołują przewodniczący właściwych komisji egzaminacyjnych. Egzaminatorów powołuje się spośród osób umieszczonych na liście egzaminatorów ministra właściwego do spraw transportu.
5. W skład centralnej komisji egzaminacyjnej może wchodzić przedstawiciel ministra właściwego do spraw transportu.

§ 28. Przewodniczącemu, zastępcy przewodniczącego, członkom i sekretarzowi komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości 60 zł za jedno posiedzenie komisji, a egzaminatorom w wysokości 10 zł za przeegzaminowanie jednej osoby z jednego przedmiotu.

§ 29. Wydatki związane z działalnością komisji egzaminacyjnych pokrywane są z budżetu urzędów żeglugi śródlądowej.

§ 30. 1. Osoba ubiegająca się o przystąpienie do egzaminu składa we właściwej komisji egzaminacyjnej pisemny wniosek wraz z potwierdzonymi kopiami dokumentów stwierdzającymi spełnienie wymagań określonych w rozporządzeniu, a przed przystąpieniem do egzaminu przedstawia dowód uiszczenia opłaty za egzamin.

2. Przed przystąpieniem kandydata do egzaminu komisja egzaminacyjna sprawdza, czy kandydat spełnia warunki do ubiegania się o odpowiednie świadectwo albo patent.
3. Do egzaminu może przystąpić osoba, która legitymuje się praktyką pływania w wymiarze nie mniejszym niż 3/4 czasu wymaganego do

uzyskania świadectwa lub patentu.

4. O niedopuszczeniu kandydata do egzaminu komisja egzaminacyjna zawiadamia zainteresowanego, informując o przyczynach niedopuszczenia.

§ 31. Egzaminy przeprowadza się w miarę napływu wniosków, nie rzadziej jednak niż dwa razy w ciągu roku. Komisja egzaminacyjna może przeprowadzać egzaminy na sesjach wyjazdowych.

§ 32. 1. Egzamin na poszczególne świadectwa i patenty przeprowadza się zgodnie z zakresem wymagań egzaminacyjnych, określonych w załączniku nr 5 do rozporządzenia.

2. Sposób przeprowadzania egzaminów określa regulamin działania komisji egzaminacyjnych stanowiący załącznik nr 6 do rozporządzenia.

§ 33. 1. Świadectwa i patenty przewidziane w rozporządzeniu wydaje, na pisemny wniosek zainteresowanej osoby, dyrektor urzędu żeglugi śródlądowej, właściwy dla miejsca zamieszkania wnioskodawcy lub dla siedziby armatora zatrudniającego osobę ubiegającą się o świadectwo lub patent.

2. Do wniosku o wydanie świadectwa lub patentu należy dołączyć:

- 1) wyciąg z dowodu osobistego;
- 2) dwie aktualne fotografie o wymiarach 20 x 25 mm;
- 3) odpowiednio: wyciąg pływania sporządzony na podstawie zapisów w żeglarskiej książeczce pracy i potwierdzony przez urząd żeglugi śródlądowej, stwierdzający nabycie wymaganej praktyki pływania na określonym stanowisku i wymieniający rodzaje statków oraz śródlądowe drogi wodne, na których praktyka pływania została nabyta, lub dokument potwierdzający praktyki w stoczni lub warsztatach mechanicznych dokonujących remontu silników;
- 4) wyciąg pływania potwierdzony przez dyrektora urzędu morskigo o praktyce pływania na morskich wodach wewnętrznych lub odpis innego dokumentu stwierdzającego posiadanie morskich kwalifikacji zawodowych – przy ubieganiu się o patenty żeglarskie kapitanów żeglugi śródlądowej klasy A;
- 5) zaświadczenie właściwej komisji egzaminacyjnej o złożeniu z wynikiem pozytywnym egzaminu z zakresu wymaganej wiedzy i umiejętności na świadectwo lub patent, o którego wydanie wnioskodawca się ubiega;
- 6) świadectwo zdrowia potwierdzające stan zdrowia wymagany do pracy na statkach żeglugi śródlądowej, na określonym stanowisku;
- 7) dokumenty potwierdzające posiadanie odpowiedniego wykształcenia.

§ 34. Wydając patent żeglarski, dyrektor urzędu żeglugi śródlądowej wprowadza w nim ograniczenia co do rodzaju i parametrów statków lub dróg wodnych, po których może być uprawiana żegluga śródlądowa.

§ 35. W sprawach wydawania świadectw i patentów stosuje się przepisy [Kodeksu postępowania administracyjnego](#).

ROZDZIAŁ 7

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 36. W szczególnie uzasadnionych przypadkach dyrektor urzędu żeglugi śródlądowej może, na wniosek armatora, wydać zezwolenie na zajmowanie – przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy – stanowiska bezpośrednio wyższego niż to, do którego uprawnia posiadany patent lub świadectwo, pod warunkiem zachowania wymagań bezpieczeństwa żeglugi. Wzór zezwolenia określa załącznik nr 7 do rozporządzenia.

§ 37. 1. Dokumenty kwalifikacyjne wydane na podstawie [rozporządzenia](#) Ministra Żeglugi z dnia 5 grudnia 1962 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych członków załóg statków żeglugi śródlądowej i tratów (Dz. U. Nr 65, poz. 323) podlegają, na wniosek zainteresowanego, wymianie na dokumenty kwalifikacyjne określone w rozporządzeniu:

- 1) patent żeglarski kapitana żeglugi śródlądowej I klasy – na patent żeglarski kapitana żeglugi śródlądowej klasy B;
- 2) patent żeglarski kapitana żeglugi śródlądowej I klasy – na patent żeglarski kapitana żeglugi śródlądowej klasy A, jeżeli przedstawi dyplom oficera wachtowego lub szypra statków morskich;
- 3) patent żeglarski kapitana żeglugi śródlądowej I klasy – na patent żeglarski kapitana żeglugi śródlądowej klasy A, jeżeli przedstawi zaświadczenie uprawniające do kierowania statkami żeglugi śródlądowej wydane przez dyrektora urzędu morskigo;
- 4) patent żeglarski kapitana żeglugi śródlądowej II klasy – na patent żeglarski kapitana żeglugi śródlądowej klasy B;
- 5) patent żeglarski kapitana żeglugi śródlądowej II klasy – na patent żeglarski kapitana żeglugi śródlądowej klasy A, jeżeli przedstawi dyplom oficera wachtowego statków morskich lub szypra statków morskich;
- 6) patent żeglarski kapitana żeglugi śródlądowej II klasy – na patent żeglarski kapitana żeglugi śródlądowej klasy A, jeżeli przedstawi zaświadczenie uprawniające do kierowania statkami żeglugi śródlądowej wydane przez dyrektora urzędu morskigo;
- 7) patent żeglarski porucznika żeglugi śródlądowej – na patent żeglarski kapitana żeglugi śródlądowej klasy B z ograniczeniem do statków II kategorii;
- 8) patent żeglarski porucznika żeglugi śródlądowej – na patent żeglarski kapitana żeglugi śródlądowej klasy A z ograniczeniem do statków II kategorii, jeżeli przedstawi dyplom oficera wachtowego lub szypra statków morskich;
- 9) patent żeglarski porucznika żeglugi śródlądowej – na patent żeglarski kapitana żeglugi śródlądowej klasy A z ograniczeniem do statków II kategorii, jeżeli przedstawi zaświadczenie uprawniające do kierowania statkami żeglugi śródlądowej wydane przez dyrektora urzędu morskigo;
- 10) patent mechanika żeglugi śródlądowej I, II i III klasy – na patent żeglarski mechanika statkowego żeglugi śródlądowej;
- 11) patent sternotorzysty żeglugi śródlądowej i świadectwo sternotorzysty żeglugi śródlądowej – na patent żeglarski sternotorzysty żeglugi śródlądowej;
- 12) patent żeglarski szypra żeglugi śródlądowej I, II i III klasy – na patent żeglarski szypra żeglugi śródlądowej;
- 13) patent żeglarski przewoźnika i świadectwo przewoźnika – na patent żeglarski przewoźnika żeglugi śródlądowej;
- 14) świadectwo sternika żeglugi śródlądowej – na świadectwo sternika żeglugi śródlądowej;
- 15) świadectwo bosmana żeglugi śródlądowej – na świadectwo bosmana żeglugi śródlądowej;
- 16) patent retmański i świadectwo pomocnika retmana – na patent przewoźnika żeglugi śródlądowej z rozszerzeniem uprawniającym do kierowania scalonymi materiałami pływającymi;
- 17) świadectwo motorzysty – na świadectwo motorzysty żeglugi śródlądowej.

2. Wymiany dokumentów kwalifikacyjnych dokonują, w okresie 36 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia, dyrektorzy urzędów

żeglugi śródlądowej, właściwi dla siedzib inspektoratów żeglugi śródlądowej, które wydały dotychczasowe dokumenty.

3. W dokumentach kwalifikacyjnych wydawanych w drodze wymiany dyrektor urzędu żeglugi śródlądowej wprowadza ograniczenia, o których mowa w § 19.
4. Dokumenty niewymienione w terminie określonym w ust. 2 tracą ważność.
5. Do wniosku o wymianę dokumentu kwalifikacyjnego należy załączyć:
  - 1) dwie aktualne fotografie,
  - 2) dokumenty potwierdzające posiadane kwalifikacje
 oraz przedłożyć do wglądu dokument tożsamości z aktualnym adresem zameldowania.
6. Wydając dokument kwalifikacyjny, w drodze wymiany, urząd żeglugi śródlądowej unieważnia dotychczasowy dokument kwalifikacyjny poprzez odciśnięcie prostokątnego stempla o wymiarach 9 x 3 cm w kolorze czerwonym, o treści „ANULOWANO”, i zwraca dokument jego posiadaczowi.

§ 38. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem rozdziału 2, który wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia. ²⁾

Minister Infrastruktury: w z. A. Piłat

Załączniki do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 stycznia 2003 r. (poz. 427)

[Załącznik 1](#)

[Załącznik 2](#)

[Załącznik 3](#)

[Załącznik 4](#)

[Załącznik 5](#)

[Załącznik 6](#)

[Załącznik 7](#)

- 1) Minister Infrastruktury kieruje działem administracji rządowej – transport, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 marca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Infrastruktury (Dz. U. Nr 32, poz. 302 oraz z 2003 r. Nr 19, poz. 165).
- 2) Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Żeglugi z dnia 5 grudnia 1962 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych członków załóg statków żeglugi śródlądowej i tratw (Dz. U. Nr 65, poz. 323).

Podobne akty prawne

- [Rozporządzenie w sprawie wymagań dotyczących technicznego i pozatechnicznego bezpieczeństwa żeglugi jednostek pływających Straży Granicznej](#)
Dz.U. z 2002 nr 108 poz. 956
- [Rozporządzenie zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia jednoosobowych spółek Skarbu Państwa oraz przedsiębiorstw państwowych, które zostaną przekształcone w spółki w celu wniesienia ich akcji lub udziałów do narodowych funduszy inwestycyjnych](#)
Dz.U. z 1995 nr 114 poz. 550
- [Rozporządzenie w sprawie wysokości opłat za czynności jednostek dozoru technicznego](#)
Dz.U. z 2001 nr 153 poz. 1762
- [Rozporządzenie w sprawie wzoru certyfikatu bezpiecznej obsługi statku morskiego](#)
Dz.U. z 2002 nr 69 poz. 639
- [Rozporządzenie zmieniające rozporządzenie w sprawie wysokości opłat za czynności jednostek dozoru technicznego](#)
Dz.U. z 2002 nr 221 poz. 1860
- [Oświadczenie w sprawie: I. zgłoszenia przez Polskę przystąpienia do porozumienia w sprawie ułatwień marynarzom handlowym leczenia chorób wenerycznych, wraz z protokołem podpisania, podpisanych w Brukseli dnia 1 grudnia 1924 r.; II. złożenia dokumentów ratyfikacyjnych i zgłoszenia przystąpienia przez niektóre Państwa do powyższego porozumienia](#)
Dz.U. z 1933 nr 13 poz. 92
- [Rozporządzenie w sprawie ustalenia i zmiany urzędowych nazw oraz rodzaju niektórych miejscowości w województwach: dolnośląskim, kujawsko-pomorskim, lubelskim, lubuskim, łódzkim, mazowieckim, podkarpackim, podlaskim, pomorskim, śląskim, świętokrzyskim, warmińsko-mazurskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim](#)
Dz.U. z 2000 nr 109 poz. 1163